

Lausunto Katajakorven aurinkovoimahankkeen YVA-ohjelmasta

KH 21.09.2026 § 143

199/11.01.00.03/2026

Valmistelija

Petri Miettinen, tekninen johtaja, p. 040 661 4342

Toimivalta

Joroisten kunnan hallintosäännön 25 § kohdan 18 mukaan kunnanhallitus päättää lausuntojen antamisesta kunnan kannalta merkittävistä asioista.

Asia

Neoen Renewables Finland Oy on toimittanut yhteysviranomaisena toimivalle Lupa- ja valvontavirastolle YVA-lain mukaisen Katajakorven aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA-ohjelman). Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin toteuttamisesta.

YVA-ohjelmaa koskevat lausunnot ja mielipiteet tulee toimittaa viimeistään 18.9.2026 Lupa- ja valvontavirastolle. Lausunnon antamiselle on saatu jatkoaikaa 23.9.2026 saakka. Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä kuukauden kuluessa lausunnon antamiseen ja mielipiteiden esittämiseen varatun määräajan päättymisestä ympäristöhallinnon verkkosivulla www.ymparisto.fi/katajakorven-aurinkovoimahanke-YVA.

Varsinainen lausunto

Selostus

Joroisten kunta suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti uusiutuvan energian tuotannon kehittämiseen kunnan alueella. Uusiutuvan energian hankkeet tukevat kunnan ilmasto- ja elinvoimatavoitteita, vahvistaa paikallista yritystoimintaa ja työllisyyttä sekä tuoda taloudellista hyötyä kunnalle ja maanomistajille.

Samalla kunta pitää tärkeänä, että laajamittaisten uusiutuvan energian hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa sovitetaan tasapainoisesti yhteen energiantuotannon tavoitteet sekä hankkeen vaikutukset mm. alueen asukkaisiin, maanomistajiin, elinkeinoihin, luonnonympäristöön, maisemaan, vesistöihin, kulttuuriympäristöön ja muuhun maankäyttöön. Kunta arvioi hanketta kokonaisuutena siten, että hankkeen mahdolliset hyödyt ja haitat sekä niiden kohdentuminen eri osapuolille otetaan tasapuolisesti huomioon. Kunta pitää tärkeänä, että hankkeen vaikutukset arvioidaan YVA-menettelyssä riittävän kattavasti ja että arvioinnin tuloksia hyödynnetään aidosti hankkeen jatkosuunnittelussa ja alueen osayleiskaavoituksessa.

Joroisten kunnanvaltuuston hyväksymän Joroisten maankäytön kehityskuva 2040 - uusiutuva energia -asiakirjan tavoitteena on ohjata laajamittaisen uusiutuvan energian tuotantoa siten, että hankkeissa huomioidaan voimalan koko elinkaari sekä ekologinen, sosiaalinen ja kulttuurinen sekä taloudellinen kestävyys. Kehityskuvan periaatteet ja suositukset tulee ottaa huomioon Katajakorven hankkeen jatkosuunnittelussa.

Maankäyttö, vaihtoehtojen vertailu ja hankkeen mitoitus

Kunta pitää tärkeänä, että YVA-menettelyssä muodostetaan riittävä kokonaiskuva hankkeen eri toteutusvaihtoehtojen vaikutuksista ja niiden välisistä eroista. Vertailun perusteella tulee voida tunnistaa ne hankealueen osat, joilla aurinkovoimatuotannon vaikutukset ovat vähäisempiä, sekä vastaavasti alueet, joilla vaikutukset muodostuvat merkittävämmiksi.

Erityisesti vaihtoehdon VE2 tulee muodostua arviointimenettelyn aikana riittävän selkeästi määritellyksi ja aidosti vaihtoehtoon VE1 nähden vertailukelpoiseksi toteutusvaihtoehdoksi. YVA-selostuksessa tulee kuvata, millä perusteilla VE2 lopullinen rajausta on muodostettu ja miten arvioinnissa tunnistetut vaikutukset ovat vaikuttaneet rajaukseen.

Arvioinnin tulee tukea osayleiskaavoitusta ja hankkeen jatkosuunnittelua siten, että haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää tuotantoalueiden rajauksilla ja tarvittaessa jättämällä herkkimmät alueet rakentamisen ulkopuolelle. Jatkosuunnittelussa tulee lisäksi ottaa huomioon Joroisten maankäytön kehityskuvassa esitetyt periaatteet riittävistä suojaetäisyyksistä tuotantoalueiden ja asutuksen sekä muiden herkkien toimintojen ja alueiden välillä.

Maa- ja metsätalous sekä ilmastovaikutukset

YVA-selostuksessa tulee arvioida hankkeen vaikutukset maa- ja metsätalouteen sekä alueen nykyisten maankäyttömuotojen jatkuvuuteen.

Joroisten maankäytön kehityskuvan lähtökohtana on, että laajojen peltoaukeiden käyttö energiantuotantoon ei ole suotavaa. Peltoalueiden osalta tulee huomioida niiden merkitys maataloustuotannolle, peltoalueiden yhtenäisyys ja ruoantuotannon huoltovarmuus. Metsäalueiden osalta tulee esittää selkeästi hankkeen edellyttämän metsäkadon määrä eri vaihtoehtoisissa sekä huomioida poistuvan puuston hiilivarasto, tulevan hiilensidontakyvyn menetys ja maaperään kohdistuvat vaikutukset.

Hankkeen ilmastovaikutukset tulee arvioida koko elinkaaren ajalta. Uusiutuvan sähköntuotannon ilmastohyötyjä tulee tarkastella suhteessa rakentamisesta, metsäkadosta, maankäytön muutoksista, materiaaleista ja käytöstä poistamisesta aiheutuviin vaikutuksiin. Lisäksi tulee tarkastella mahdollisuuksia lieventää ja kompensoida hiilinielujen ja hiilivarastojen menetyksiä.

Maisema, kulttuuriympäristö ja asukkaisiin kohdistuvat vaikutukset

Kunta pitää maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointia yhtenä hankkeen keskeisistä arviointikokonaisuuksista. Laajan aurinkovoima-alueen toteuttaminen muuttaa alueen nykyistä maisemakuvaa ja voi vaikuttaa maiseman kokemiseen myös varsinaisen tuotantoalueen ulkopuolella.

Maisemavaikutuksia tulee havainnollistaa riittävän kattavilla ja realistisilla havainnekuvilla ja näkymäalueanalyysillä. Tarkastelupisteitä tulee sijoittaa erityisesti lähialueen asutuksen, teiden, kyläympäristöjen sekä maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden yhteyteen. Arvioinnissa tulee tarkastella mahdollisuuksia lieventää vaikutuksia tuotantoalueiden rajauksella, riittävillä etäisyyksillä sekä olemassa olevan puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisellä.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida vakituiset ja vapaa-ajan asukkaat, maanomistajat, elinkeinonharjoittajat sekä alueen muut käyttäjät. Tarkastelussa tulee huomioida muun muassa maiseman muuttuminen, rakentamisen aikainen liikenne, melu ja pöly sekä toiminnan aikaiset mahdolliset melu- ja heijastusvaikutukset. Toiminnan aikaisen melun arvioinnissa tulee huomioida aurinkovoimatuotannon, sähköasemien, muuntajien, inverttereiden ja mahdollisen energiavaraston muodostama kokonaisuus.

Hankealueen nykyinen virkistys- ja muu käyttö tulee selvittää riittävällä tavalla. Arvioinnissa tulee huomioida muun muassa metsästyminen, marjastus, sienestys ja muu luonnossa liikkuminen sekä tuotantoalueiden aitaamisen vaikutukset ihmisten ja riistaeläinten liikkumiseen.

Sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa tulee tunnistaa, että hankkeen hyödyt ja haitat voivat kohdistua eri tavoin eri osapuoliin. Kunta korostaa avointa ja oikea-aikaista vuorovaikutusta lähialueen asukkaiden, maanomistajien ja muiden osallisten kanssa.

Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet

YVA-selostuksessa tulee muodostaa kokonaiskuva hankkeen vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen. Yksittäisten arvokkaiden luontokohteiden ja lajien lisäksi tulee arvioida vaikutukset elinympäristöjen yhtenäisyyteen ja ekologisiin yhteyksiin.

Hankkeen laajuus huomioon ottaen erityistä huomiota tulee kiinnittää metsä- ja muiden luontoympäristöjen pirstoutumiseen sekä tuotantoalueiden aitaamisen vaikutuksiin eläinten liikkumiseen. Linnustovaikutuksissa tulee huomioida hankealueen ja sen lähiympäristön merkitys lintujen pesimä-, ruokailu-, levähdys- ja muutonaikaisina alueina ja kiinnittää erityistä huomiota Pasalan peltoalueen linnustolliseen merkitykseen.

Haitallisten luontovaikutusten ehkäisemisessä lähtökohtana tulee olla vaikutusten välttäminen. YVA-selostuksen tulee tunnistaa ne luontoarvoiltaan tai ekologiselta merkitykseltään herkkä alueet, joiden jättäminen rakentamisen ulkopuolelle on perusteltua. Tämän jälkeen tulee tarkastella

vaikutusten lieventämistä ja tarvittaessa Joroisten maankäytön kehityskuvan mukaisesti myös vapaaehtoisen ekologisen kompensaation mahdollisuuksia.

Pinta- ja pohjavedet sekä hulevesien hallinta

Hankkeen laajuuden vuoksi vaikutuksia alueen vesitalouteen tulee tarkastella kokonaisuutena. YVA-selostuksessa tulee kuvata alueen nykyiset valuma- ja kuivatusolosuhteet sekä arvioida rakentamisen, puuston poistamisen, maanpinnan käsittelyn, tiestön ja paneelientien vaikutukset pintavalunnan määrään, virtausreitteihin ja veden laatuun.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää eroosion sekä kiintoaine- ja ravinnekuormituksen ehkäisemiseen, vaikutuksiin lähialueen vesistöihin ja pohjaveteen sekä tarvittaessa talousvesikaivoihin. Selostuksessa tulee esittää konkreettiset periaatteet hulevesien hallinnalle siten, ettei hanke lisää merkittävästi tulva-, eroosio- tai vesistökuormitusriskiä. Hulevesiratkaisuissa tulee tarkastella myös sammutusvesien hallintaa.

Liikenne, sähkönsiirto ja yhteisvaikutukset

Hankkeen liikennevaikutukset tulee arvioida erityisesti rakentamisvaiheen osalta. Arvioinnissa tulee esittää pääasialliset kuljetusreitit, raskaan liikenteen määrä ja ajoittuminen sekä teiden, liittymien ja yksityisteiden soveltuvuus rakentamisaikaiseen liikenteeseen. Hankkeen edellyttämät uudet tieyhteydet ja yksityisteiden mahdolliset perusparannukset kuuluvat lähtökohtaisesti hanketoimijan vastuulle.

Sähkönsiirron vaikutusten arvioinnissa tulee selkeästi erottaa toisistaan ilmajohtona ja maakaapelointina toteutettavat ratkaisut. Ilmajohto edellyttää pysyvää johtoaluetta ja muodostaa ympäristössä näkyvän rakenteen, kun taas maakaapeloinnin toiminnanaikaiset maisemavaikutukset ovat olennaisesti vähäisemmät. Myös maakaapeloinnin rakentamisen aikaiset maaperä-, kasvillisuus-, vesitalous- ja maankäyttövaikutukset tulee kuitenkin arvioida.

Joroisten maankäytön kehityskuvassa suositellaan uusien voimajohtoreittien toteuttamista maakaapelointeina. YVA-selostuksessa tulee tämän vuoksi tarkastella maakaapeloinnin toteuttamismahdollisuuksia ja vaikutuksia vaihtoehtona ilmajohtolle ainakin sellaisilla osuuksilla, joilla ilmajohtosta aiheutuisi merkittäviä maisema-, asutus-, luonto- tai maankäyttövaikutuksia.

Sähkönsiirroissa tulee pyrkiä hyödyntämään olemassa olevia johtokäytäviä ja selvittämään mahdollisuudet yhteisiin sähkönsiirto- ja johtokäytäviin alueen muiden hankkeiden kanssa. Katajakorven hankkeen yhteisvaikutuksia tulee arvioida muiden Huutokosken sähköaseman ympäristöön sijoittuvien tai suunnitteilla olevien energia- ja infrastruktuurihankkeiden kanssa erityisesti maankäytön, maiseman, luonnonympäristön, sähkönsiirron, liikenteen ja asukkaisiin kohdistuvien vaikutusten osalta.

Energiavarasto ja turvallisuus

Mahdollisen aurinkovoimalaan liitettävän energiavaraston ympäristö- ja turvallisuusvaikutukset tulee arvioida omana selkeästi tunnistettavana osanaan. Selostuksessa tulee kuvata varaston sijainti, laajuus, kapasiteetti ja käytettävä teknologia siinä määrin kuin ne ovat arviointivaiheessa tiedossa.

Arvioinnissa tulee huomioida normaalin toiminnan lisäksi mahdolliset häiriö- ja onnettomuustilanteet, palo- ja sähköturvallisuus, melu, haitallisten aineiden mahdolliset päästöt sekä sammutusvesien hallinta. Alueelle tulee varmistaa pelastustoimen pääsy kaikissa olosuhteissa ja turvallisuusratkaisuja tulee suunnitella yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

Käytöstä poistaminen ja ennallistaminen

Hankkeen ympäristövaikutuksia tulee tarkastella koko elinkaaren ajalta rakentamisesta rakenteiden purkamiseen ja alueen ennallistamiseen. YVA-selostuksessa tulee kuvata periaatteet paneelien, energiavarastojen, sähköasemien, kaapeleiden, perustusten ja muun infrastruktuurin poistamiselle, kierrättämiselle ja asianmukaiselle käsittelylle sekä alueen ennallistamiselle.

Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee varautua myös toiminnan ennakoimattomaan päättymiseen. Joroisten maankäytön kehityskuvan mukaisesti tarvittavissa sopimusjärjestelyissä tulee huolehtia riittävästä vakuus- tai muista järjestelyistä, joilla rakenteiden purkaminen ja alueen ennallistaminen voidaan varmistaa. Vastuita ei tule jättää myöhemmin perusteettomasti maanomistajien tai kunnan kannettaviksi.

Hankkeen myönteiset vaikutukset, epävarmuudet ja seuranta

Kunta pitää tärkeänä, että haitallisten vaikutusten ohella tarkastellaan tasapuolisesti myös hankkeen mahdollisia myönteisiä vaikutuksia. Hankkeen kokonaiskuvan muodostamiseksi on tarkoituksenmukaista tuoda esille muun muassa rakentamisen ja toiminnan työllisyys- ja yritysvaikutuksia, maanomistajille syntyviä tulonhankintamahdollisuuksia sekä kuntaan kohdistuvia taloudellisia vaikutuksia. Arvioihin liittyvät oletukset ja epävarmuudet tulee tuoda avoimesti esille.

YVA-selostuksessa tulee muutoinkin kuvata vaikutusten arviointiin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät ja niiden merkitys johtopäätösten kannalta. Lisäksi tulee esittää tarkoituksenmukaiset periaatteet hankkeen merkittävimpien ympäristövaikutusten seurannalle rakentamisen ja toiminnan aikana.

Yhteenveto

Joroisten kunta pitää Katajakorven aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointia tärkeänä hankkeen laajuuden ja siitä aiheutuvan merkittävän maankäytön muutoksen vuoksi. YVA-menettelyn tulee tuottaa riittävät ja luotettavat tiedot hankkeen myönteisistä ja haitallisista vaikutuksista sekä niiden kohdentumisesta eri alueille ja eri osapuolille.

Kunta suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti uusiutuvan energian tuotannon kehittämiseen kunnan alueella. Hankkeiden tulee kuitenkin olla sovitettavissa yhteen alueen asutuksen, maanomistuksen, elinkeinojen, luonnon- ja kulttuuriympäristön, maiseman, vesistöjen sekä muun nykyisen ja tulevan maankäytön kanssa.

Kunta pitää tärkeänä, ettei YVA-menettelyssä tarkastella ainoastaan ennalta määritellyn hankkeen vaikutuksia, vaan arvioinnin tuloksia hyödynnetään aktiivisesti hankkeen jatkosuunnittelussa. Arvioinnin perusteella tulee voida tunnistaa ne alueet ja tekniset ratkaisut, joissa haitalliset vaikutukset muodostuvat merkittävimiksi, sekä arvioida mahdollisuuksia välttää ja lieventää vaikutuksia muuttamalla hankkeen aluerajausta, mitoitusta tai toteutustapaa.

Joroisten kunta ei tässä YVA-ohjelmavaiheessa ota kantaa hankkeen toteuttamiskelpoisuuteen, lopulliseen laajuuteen tai toteutusvaihtoehtojen paremmuuteen. Näitä tulee arvioida YVA-menettelyn tulosten, osayleiskaavoituksen ja muun jatkosuunnittelun muodostamana kokonaisuutena.

Edellä esitetyin huomioin Joroisten kunta pitää Katajakorven aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa lähtökohdiltaan riittävänä. Kunta edellyttää, että tässä lausunnossa esitetyt näkökohdat otetaan huomioon ympäristövaikutusten arviointiselostuksen laadinnassa ja hankkeen jatkosuunnittelussa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Jaakko Kuronen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa asiassa lausunnon esittelytekstin mukaisesti.

Päätös

Kunnanhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä kunnanjohtajan päätösehdotuksen.